

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ДАЙ ДЖЕСТ

**СУДОВОЇ ПРАКТИКИ
З ПИТАНЬ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЖІНОК**

Вікторія ПОЛІЩУК

адвокат, голова Комітету НААУ
з питань трудового права,
членкиня центру надання методичної допомоги
та координації волонтерського руху адвокатів
з правового захисту військовослужбовців при НААУ

Судова практика з питань соціального захисту військовослужбовців-жінок

Військовослужбовці-жінки, як і військовослужбовці-чоловіки, мають такі ж права під час виконання обов'язків військової служби. В Україні закріплено принцип, за яким жінки мають проходити військову службу на рівних засадах із чоловіками, що включає рівний доступ до посад і військових звань та рівний обсяг відповідальності під час виконання обов'язків військової служби.

Військовослужбовці-жінки користуються всіма пільгами, передбаченими законодавством з питань соціального захисту жінок, охорони материнства і дитинства.

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами. Пунктом 19 статті 10-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» передбачено, що під час дії воєнного стану військовослужбовцям-жінкам надається відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами; відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та в разі якщо дитина потребує домашнього догляду – тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку (якщо обоє батьків є військовослужбовцями, – одному з них за їх рішенням); відпустка для лікування у зв'язку з хворобою або для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) за висновком (постановою) військово-лікарської комісії.

Відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами оплачується згідно з вимогами чинного законодавства України. Відповідно до пункту 9 розділу I «Загальні положення» Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затвердженого наказом Міністерства оборони України №260 від 07.06.2018,

у редакції від 29.09.2023, військовослужбовцям-жінкам, які відповідно до медичного висновку до вибуття їх у відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами призначені на рівнозначні (у тому числі з меншим обсягом роботи) і нижчі посади за станом здоров'я, зберігається виплата грошового забезпечення за попередньою посадою, але не більш як до дня прибуття з відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами.

У разі звільнення з військової служби за віком, у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, закінченням строку контракту, у зв'язку з прямим підпорядкуванням близькій особі, систематичним невиконанням умов контракту командуванням, а також у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 18 років, одноразова грошова допомога у разі звільнення з військової служби виплачується в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби за наявності вислуги десять календарних років і більше (п. 2 розділу XXXII «Одноразова грошова допомога у разі звільнення з військової служби» Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам, затвердженого наказом Міністерства оборони України №260 від 07.06.2018, у редакції від 29.09.2023).

Для аналізу практичного застосування вимог чинного законодавства давайте звернемося до судової практики, яка стосується захисту соціальних прав військовослужбовців-жінок.

Рішення Хмельницького окружного адміністративного суду від 26.12.2023 у справі №560/16877/23

Обставини справи. На обґрунтування позовних вимог позивачка вказує на порушення відповідачем Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та на необґрунтовану відмову у виплаті одноразової грошової допомоги в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби, оскільки позивачка, як жінка-військовослужбовець, що звільнена з військової служби через сімейні обставини (самостійно виховує дитину (дітей) віком до 18 років) у зв'язку з настанням особливого періоду, не маючи бажання продовжувати військову службу, має вислугу років, що перевищує 10 років, тому має право на одноразову грошову допомогу, передбачену абзацом першим пункту 2 статті 15 Закону №2011-XII.

Обґрунтування Суду. Суд дійшов висновку, що позивачка, як військовослужбовець, що звільнена з військової служби через такі сімейні обставини або інші поважні причини (через такі сімейні обставини або інші поважні причини: військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років) за наявності вислуги років, що перевищує 10 років, має право на одноразову грошову допомогу, передбачену абзацом другим пункту 2 статті 15 Закону №2011-XII.

Розмір такої допомоги визначається у розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби позивачки.

Однак відповідачем не надано суду доказів на підтвердження факту нарахування та виплати позивачці такої грошової допомоги станом на час її звільнення.

Щодо посилань представника відповідача на те, що підстава звільнення з військової служби, за якою особа має право на одноразову грошову допомогу при звільненні (зазначену в частині 2 статті 15 Закону №2011-XII), а саме військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 18 років – належить саме до звільнення з військової служби в особливий період, а не під час введення воєнного стану, суд зазначає таке.

Як уже зазначалося раніше, позивачка звільнена з військової служби на підставі пп. «г» п. 3 ч. 5 ст. 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Так, до вказаного пункту статті Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" були внесені зміни Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо звільнення від військової служби деяких категорій громадян" від 01.04.2022 №2169-IX, який набрав чинності з 13.04.2022.

Відповідно до ст. 1 Закону України "Про оборону України" визначено: особливий період – період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Відповідно до ст. 1 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" від 21.10.1993 №3543-XI особливий період – період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, який настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Указом Президента України "Про часткову мобілізацію" від 17.03.2014 №303/2014, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про часткову мобілізацію" від 17.03.2014 №1126-VII, оголошено рішення про проведення часткової мобілізації. Вказаний Закон набрав чинності з дня його опублікування 18.03.2014.

Відповідно до вимог ст. 1 Закону України "Про оборону України", починаючи з 18.03.2014, в Україні було запроваджено "особливий період", який з того часу не припинявся.

З наведеного вбачається, що позивачку звільнено на час дії в країні воєнного стану, що є частиною особливого періоду, отже, дає їй право на призначення та виплату одноразової грошової допомоги при звільненні.

Та обставина, що частиною 5 ст. 26 Закон України "Про військовий обов'язок і військову службу" визначені окремі підстави, на яких контракт припиняється (розривається), а військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, звільняються з військової служби, а саме: пунктом 1 – у мирний час; пунктом 2 – під час дії особливого періоду (крім періодів з моменту оголошення мобілізації – протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану – до оголошення демобілізації); пунктом 3 – з моменту оголошення мобілізації – протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану – до оголошення демобілізації, жодним чином не звужує право на отримання одноразової грошової допомоги, оскільки в частині другій статті 15 Закону №2011-XII термін "особливий період" вживається в тому значенні, який він визначений у статті 1 Закону України "Про оборону України", і включає період дії воєнного стану.

Отже, право на виплату одноразової грошової допомоги при звільненні з військової служби та її розмір, що визначені ст. 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" та ст. 9 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб звільнених з військової служби та деяких інших осіб", не залежить від того, протягом усього особливого періоду чи безпосередньо у період дії воєнного стану відбулося звільнення позивачки з військової служби.

Таким чином, суд вважає протиправною бездіяльність Національної академії Державної прикордонної служби України щодо невиплати ОСОБА_1 одноразової грошової допомоги, передбаченої частиною 2 статті 15 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» у розмірі 50 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби.

Детальніше з текстом рішення можна ознайомитися за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115980050>.

Рішення Львівського окружного адміністративного суду від 26.12.2023 у справі №380/13879/23 щодо індексації грошового забезпечення

Обставини справи. На обґрунтування позовних вимог посилається на те, що 05.05.2023 на виконання рішення Восьмого апеляційного адміністративного суду від 06.04.2023 у справі №380/14335/22 позивачу виплачено заборгованість з індексації грошового забезпечення за період з 01.03.2018 по 28.09.2018 у розмірі 24842,06 грн, що підтверджується випискою за надходженнями за карткою/рахунком АТ КБ «Приватбанк». Під час проходження військової служби та звільнення з неї позивачу було проведено нарахування та виплату одноразової грошової допомоги при звільненні (вихідної допомоги) у жовтні 2018 року у розмірі 106699,30 грн, без урахування у складі місячного грошового забезпечення індексації грошового забезпечення, що, на думку позивача, є протиправною бездіяльністю відповідача.

Обґрунтування Суду. Суд робить висновок про наявність правових підстав для визнання протиправною бездіяльності відповідача щодо нездійснення перерахунку та виплати позивачу одноразової грошової допомоги при звільненні за період з 01.03.2018 по 28.09.2018 з урахуванням у складі місячного грошового забезпечення індексації грошового забезпечення.

Щодо строку звернення суд зазначає, що предметом позову у цій справі є невплата позивачу одноразової грошової допомоги при звільненні з урахуванням у складі місячного грошового забезпечення індексації грошового забезпечення.

Отже, з наведеного слідує, що спір стосується оплати праці, у цьому випадку грошового забезпечення, оскільки позивач була військовослужбовцем.

Згідно зі статтею 233 КЗпП України працівник може звернутися із заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права, а у справах про звільнення в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видання трудової книжки. У разі порушення законодавства про оплату праці працівник має право звернутися до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати без обмеження будь-яким строком.

У рішенні Конституційного Суду України у справі від 15.10.2013 за №9-рп/2013 (справа №1-13/2013) суд дійшов висновку, що у разі порушення роботодавцем законодавства про оплату праці не обмежується будь-яким строком звернення працівника до суду з позовом про стягнення заробітної плати, що йому належить, тобто усіх виплат, на які працівник має право згідно з умовами трудового договору і відповідно до державних гарантій, встановлених законодавством, незалежно від того, чи було здійснене роботодавцем нарахування таких виплат.

Зважаючи на вищенаведене, у разі порушення законодавства про оплату праці працівник має право звернутися до суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати без обмеження будь-яким строком.

Аналогічна позиція наведена у постанові Верховного Суду від 12.06.2020 у справі №818/1106/16, яку суд враховує відповідно до частини 5 статті 242 КАС України.

Детальніше з текстом рішення можна ознайомитися за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115940292>.

Рішення Луганського окружного адміністративного суду від 29.12.2023 у справі №360/1359/23 щодо виплати допомоги на оздоровлення у спірний період без урахування щомісячної додаткової грошової винагороди

Обставини справи. На обґрунтування позовних вимог зазначено, що наказом начальника від 26 лютого 2020 року №87-ОС ОСОБА_1 припинено (розірвано) контракт та звільнено з військової служби у запас Збройних Сил України, виключено зі списків особового складу загону та всіх видів забезпечення за підпунктом «г» пункту 2 частини 5 статті 26 (жінки, які мають дитину віком до 18 років) Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу».

Під час проходження військової служби старший прапорщик ОСОБА_1 перебувала на усіх видах забезпечення у ІНФОРМАЦІЯ_1 (військова частина НОМЕР_1

Позивач вважає, що під час проходження військової служби відповідачем із порушенням норм законодавства здійснювалися нарахування та виплата їй грошового забезпечення, а саме виплачено допомогу на оздоровлення у спірний період без урахування щомісячної додаткової грошової винагороди, виплату якої було встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2010 №889 «Питання грошового забезпечення окремих категорій військовослужбовців Збройних Сил, Державної прикордонної служби, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ та осіб начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту Міністерства надзвичайних ситуацій».

Обґрунтування Суду. Спірним питанням у цій справі є врахування/неврахування щомісячної додаткової грошової винагороди, передбаченої постановою №889 у складі місячного грошового забезпечення, з якого здійснюється розрахунок грошової допомоги на оздоровлення.

Як уже вказувалося, з архівних відомостей позивача вбачається, що їй у період з лютого 2016 року по березень 2018 року нараховувалася грошова винагорода, передбачена постановою №889, що свідчить про її систематичний, а не одноразовий характер.

Зі свого боку відповідно до вказаних відомостей позивачу нараховано у квітні 2016 року, у липні 2017 року та у лютому 2018 року допомогу для оздоровлення.

Як уже вказувалося, з архівних відомостей позивача вбачається, що їй у період з лютого 2016 року по березень 2018 року нараховувалася грошова винагорода, передбачена постановою №889, що свідчить про її систематичний, а не одноразовий характер.

Зі свого боку відповідно до вказаних відомостей позивачу нараховано у квітні 2016 року, у липні 2017 року та у лютому 2018 року допомогу для оздоровлення.

При цьому, як вбачається з довідки розрахунку №604-М від 05.12.2023 матеріальної допомоги на оздоровлення за 2015-2020 роки ОСОБА_1, до складу грошового забезпечення, з якого проведено обчислення допомоги на оздоровлення у 2016, 2017 та 2018 роках, не включено щомісячну додаткову грошову винагороду, передбачену постановою №889, що не заперечувалося також представником відповідача у відзиві на позовну заяву.

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 10.11.2021 у справі №825/997/17 вказується, що зі змісту постанови №889 слідує, що щомісячна додаткова грошова винагорода відповідає ознакам щомісячних додаткових видів грошового забезпечення, оскільки є щомісячною та має постійний характер.

Віднесення зазначеної винагороди до щомісячних видів грошового забезпечення також підтверджено в постанові Великої Палати Верховного Суду від 06.02.2019 у справі №522/2738/17.

Крім того, у подібних правовідносинах Велика Палата Верховного Суду у постанові від 10.11.2021 у справі №825/997/17 зазначила, що щомісячна додаткова грошова винагорода входить до складу грошового забезпечення військовослужбовців, з якого обчислюється одноразова грошова допомога при звільненні з військової служби.

Окрім цього, Велика Палата Верховного Суду повторює, що незалежно від того, чи перераховані всі постанови, у яких викладена правова позиція, від якої відступила Велика Палата Верховного Суду,

суди під час вирішення тотожних спорів мають враховувати саме останню правову позицію Великої Палати Верховного Суду (постанова Великої Палати Верховного Суду від 30 січня 2019 року у справі №755/10947/17).

Як на підставу для неврахування щомісячної додаткової грошової винагороди до складу грошового забезпечення, з якого проводився розрахунок допомоги на оздоровлення, представник відповідача посилається на Інструкції №№73 та 425.

Проте, застосовуючи наведену Інструкцію №73 як спеціальний нормативно-правовий акт, що визначає структуру та склад грошового забезпечення при нарахуванні та виплаті позивачеві допомоги на оздоровлення, суд враховує пріоритетність законів над підзаконними актами та дискрецію держави щодо визначення порядку та розміру гарантій особам, які проходять військову службу.

Зі свого боку встановлення підзаконним нормативно-правовим актом порядку та умов виплати щомісячної додаткової грошової винагороди не може звужувати чи заперечувати право на отримання такої винагороди, встановлене актом вищої юридичної сили. Ієрархічні колізії нормативно-правових актів долаються шляхом застосування норми, яка закріплена в нормативно-правовому акті, що має вищу юридичну силу.

Отже, при визначенні розміру грошового забезпечення застосуванню підлягає Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та постанова №899, а не Інструкції №№73 та 425 в частині обмеження включення до грошового забезпечення, з якого нараховується одноразова грошова допомога, щомісячної додаткової грошової винагороди.

Таким чином, суд відхиляє доводи відповідача, що щомісячна додаткова грошова винагорода не включається до складу грошового забезпечення, з якого здійснюється обчислення одноразових додаткових видів грошового забезпечення та інших одноразових виплат, оскільки структура грошового забезпечення військовослужбовців визначена законом, а тому не може бути звужена нормами підзаконних нормативно-правових актів.

Детальніше з текстом рішення можна ознайомитися за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116052816>.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Рішення Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 08.01.2024 у справі №300/7572/23 щодо виплати грошового забезпечення

Обставини справи. Відповідно до витягу з наказу командира військової частини НОМЕР_1 (по стройовій частині) від 16.06.2023 №134 сержанта військової служби за контрактом ОСОБА_1, техніка з системного адміністрування відділення будівництва функціонування системи зв'язку, звільнену наказом начальника 1899 центру супроводження функціонування системи зв'язку (по особовому складу) від 13.06.2023 №7-РС у запас за пп. «г» п. 3 ч. 5 ст. 26 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» з 16.06.2023 виключено зі списків особового складу військової частини.

У зв'язку з тим, що грошове забезпечення виплачувалося позивачу не у повному розмірі, 16.06.2023 та 11.07.2023 ОСОБА_1 звернулася до відповідача із заявами про здійснення перерахунку та доплати по день звільнення позивача грошового забезпечення (основних та додаткових видів грошового забезпечення), обчисленого шляхом множення розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня відповідного календарного року, на відповідний тарифний коефіцієнт, а також щодо виплати індексації грошового забезпечення з 14.07.2010 по 16.06.2023.

Обґрунтування Суду. Відповідачем нараховано, але не виплачено позивачу індексацію грошового забезпечення за періоди з грудня 2018 року по лютий 2019 року у розмірі 71,08 грн на місяць, з березня 2019 по червень 2019 року 134,47 грн на місяць, з липня 2019 року по листопад 2019 року 206,72 грн на місяць, з грудня 2019 року по червень 2020 року 216,51 грн на місяць, з липня 2020 року по листопад 2020 року 226,29 грн, за грудень 2020 року 233,81 грн на місяць, із січня 2021 року по березень 2021 року 331,42 грн на місяць,

з квітня 2021 року по червень 2021 року 415,41 грн на місяць з липня 2021 року по листопад 2021 року 540,03 грн, з грудня 2021 року по січень 2022 року 563,19 грн на місяць, з лютого 2022 року по травень 2022 року 672,35 грн, у червні 2022 року 1017,21 грн, у липні 2022 року 1066 грн, з серпня 2022 року по жовтень 2022 року 1281,80 грн, з листопада 2022 року по грудень 2022 року 1470,83 гривні.

З огляду на наведене суд зазначає, що невиплата відповідачем індексації грошового забезпечення у відповідних розмірах за зазначений період часу є протиправним обмеженням конституційних прав позивача, порушенням вимог Закону №1282-XII та Порядку №1078.

Щодо виплати індексації позивачу за період з 01.01.2023 по 16.06.2023 суд вважає за необхідне зазначити таке.

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про оплату праці» у період між переглядом розміру мінімальної заробітної плати індивідуальна заробітна плата підлягає індексації згідно з чинним законодавством.

Згідно з ч. 1 ст. 4 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» індексація грошових доходів населення проводиться в разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який установлюється в розмірі 103 відсотки.

Водночас п. 3 Прикінцевих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» зупинена на 2023 рік дія Закону України «Про індексацію грошових доходів населення».

Як уже вказувалося судом, проведення індексації регулюють Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» та Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 №1078, який розроблено Кабінетом Міністрів України на виконання вимог ч. 2 ст. 6 вказаного Закону.

З огляду на зазначене слідує, що якщо дію Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» призупинено, то відповідно Порядок проведення індексації грошових доходів населення також не діє протягом 2023 року.

Однак, згідно з роз'ясненнями Мінекономіки від 21.02.2023 №4707-05/7400-07, у 2023 році не проводиться нарахування сум індексації, які визначені Порядком проведення індексації грошових доходів населення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 №1078 (зі змінами), роз'яснення норм якого надає Міністерство соціальної політики України.

Водночас станом на грудень 2022 року різні категорії працівників отримували певні суми індексації, зокрема заробітної плати та грошового забезпечення, які склалися внаслідок рівня інфляції за 2022 рік та попередні роки.

Однак, як було встановлено судом, станом на грудень 2022 року позивач мала право на виплату індексації різниці з урахуванням абз. 3, 4 п. 5 Порядку №1078 у розмірі 4054,63 грн до моменту наступного підвищення посадового окладу або до звільнення з військової служби.

Враховуючи зазначене, суд вважає, що протягом 2023 року до моменту звільнення за ОСОБА_1 зберігається сума індексації заробітної плати та грошового забезпечення, яка виникла за період до січня 2023 року (до зупинення дії Закону України «Про індексацію грошових доходів населення»).

Детальніше з тестом рішення можна ознайомитися за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116153403>.

Постанова Сьомого апеляційного адміністративного суду від 09.01.2024 у справі №560/11185/23 щодо виплати одноразової грошової допомоги

Обставини справи. Судом першої інстанції встановлено та підтверджується матеріалами справи, що відповідно до наказу №591-ос від 27.12.2022 припинено (розірвано) контракт і капітана ОСОБА_1 звільнено в запас за підпунктом "Г" пункту 3 частини 5 статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок та військову службу", а саме як військовослужбовицю-жінку, яка перебуває у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку виключена зі списків особового складу та всіх видів забезпечення.

Вислуга років відповідно до відомостей, викладених у вказаному витязі з наказу, станом на 27.12.2022 становить:

- календарна – 18 років 04 місяці 29 днів;
- пільгова – 07 років 02 місяці 18 днів;
- всього: 25 років 07 місяців 17 днів.

Оскільки позивачка при звільненні не отримала одноразової грошової допомоги, вона звернулася із цим позовом до суду.

Обґрунтування Суду. Підставою для невиплати одноразової грошової допомоги при звільненні в розмірі 25 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби відповідач зазначає ту обставину, що у переліку сімейних обставин, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2013 №413 "Про затвердження переліку сімейних обставин та інших поважних причин, що можуть бути підставою для звільнення громадян з військової служби та із служби осіб рядового і начальницького складу", немає такої фактичної підстави, яка передбачена у наказі про звільнення ОСОБА_1 (військовослужбовці-жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку).

Разом з тим таке твердження відповідача суд вважає безпідставним і необґрунтованим, оскільки, як зазначалося вище, пункт 3 частини 5 статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" доповнено підпунктом "г" згідно із Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо звільнення від військової служби деяких категорій громадян" №2169-IX від 01.04.2022, яким таку сімейну обставину передбачено (абзац 8 підпункту "г" частини 5 статті 26 вказаного Закону). При цьому Закон України має вищу юридичну силу, ніж постанова Кабінету Міністрів України.

При цьому суд вважає необґрунтованим і помилковим твердження позивача, що вона набула право на одноразову грошову допомогу при звільненні у розмірі 50 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби на підставі абзацу 1 пункту 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" із таких підстав.

Як зазначалося вище, відповідно до абзацу 1 частини 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" одноразова грошова допомога в розмірі 50 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби за наявності вислуги 10 років і більше виплачується, серед іншого, у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 18 років. Тобто ключовою умовою у цьому випадку є саме настання особливого періоду, що передбачає звільнення за пунктом 2 частини 5 статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу» – під час дії особливого періоду (крім періодів з моменту оголошення мобілізації – протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану – до оголошення демобілізації).

Натомість позивач звільнена з військової служби не під час особливого періоду (пункт 2 частини 5 статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу"), а саме за підпунктом "г" пункту 3 частини 5 статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", відповідно до якого військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, звільняються з військової служби на підставах: з моменту оголошення мобілізації – протягом строку її проведення, який визначається рішенням Президента України, та з моменту введення воєнного стану – до оголошення демобілізації. Тобто ключовою умовою є введення воєнного стану.

Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні" на території України введено воєнний стан, який надалі продовжувався та діяв станом на день звільнення позивача з військової служби.

Таким чином, з урахуванням вищенаведеного суд дійшов висновку, що ОСОБА_1 при звільненні з військової служби не набула право на отримання передбаченої абзацом 1 частини 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" одноразової грошової допомоги в розмірі 50 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби за наявності вислуги 10 років і більше. Натомість, позивач має право на одноразову грошову допомогу, передбачену абзацом 2 пункту 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" в розмірі 25 % місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби.

Отже, відповідачем допущено протиправну бездіяльність щодо невиплати ОСОБА_1 при звільненні з військової служби одноразової грошової допомоги, передбаченої абзацом 2 пункту 2 статті 15 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" в розмірі 25 % місячного грошового забезпечення за кожен повний календарний рік служби.

Детальніше з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116184810>.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ